

# ENCYKLOPEDIA KATOLICKA

Tom X

KOMITET HONOROWY

JÓZEF KARDYNAŁ GLEMP  
HENRYK KARDYNAŁ GULBINOWICZ  
FRANCISZEK KARDYNAŁ MACHARSKI  
STANISŁAW KARDYNAŁ NAGY  
ARCYBISKUP JÓZEF KOWALCZYK  
ARCYBISKUP JÓZEF MICHAŁIK  
ARCYBISKUP JÓZEF ŻYCIŃSKI

KRZYSZKOWSKI – LOZAY



LUBLIN 2004

**LINNEUSZ KARL, Linné Carl von**, ur. 13 V 1707 w Rashult (Småland), zm. 10 I 1778 w Uppsali, przyrodnik i lekarz.

Od 1727 studiował medycynę na uniw. w Lundzie, nast. w Uppsali; w czasie studiów wykładał botanikę; 1732 prowadził badania przyr. w Laponii; 1735-38 przebywał w Holandii, gdzie uzyskał stopień doktora medycyny; 1739 współorganizował Szwedz. Akademię Nauk; 1741 został prof. w katedrze botaniki na uniw. w Uppsali i kierownikiem ogrodu botanicznego w tym mieście.

1094

## LINNEUSZ

L. odkrył, że pręciki i słupki kwiatowe mogą być kluczem do klasyfikacji roślin; na podstawie ich liczby podzielił rośliny na klasy i rzędy, a w celu dokładniejszego podziału (na rodziny i gatunki) ustalił nomenklaturę podwójnych nazw łac.; stworzył statyczną koncepcję → gatunku; wprowadził podział świata organizmów na klasy, gromady, rzędy, rodzaje i gatunki; opisał ok. 10 000 gatunków roślin i ok. 6000 gatunków zwierząt; uważał, że zmienność w obrębie gatunku jest płynna, a między gatunkami skokowa; L. wydzielił gromadę ssaków oraz włączył człowieka do rzędu naczelnych; swoje zasady klasyfikacyjne podbudował ogólną teorią przyrody ożywionej; w ramach tej teorii sformułował ideę kreacji (→ kreacjonizm) i niezmienności gatunków; w późniejszym okresie życia L. doszedł do przekonania o powsz. zmienności roślin i zwierząt oraz możliwości pojawiania się nowych gatunków wskutek krzyżowania się organizmów (→ ewolucja I, II B); układ systematyczny L. nie odzwierciedlał stosunków pokrewieństwa między poszczególnymi grupami organizmów, cechował się jednak uporządkowaniem, jednolitością i przejrzystością; do jego gł. dzieł należą: *Systema naturae* (Lu 1735); *Flora suecica* (Sto 1745), *Fauna suecica* (Lu 1746), *Philosophia botanica* (Sto 1751), *Systema plantarum* (F 1779).

A. Paszewski, *Karol L.*, Wiadomości Botaniczne 2(1958) z. 3, 119-128; L. Kuźnicki, A. Urbanek, *Zasady nauki o ewolucji*, Wwa 1967, I (passim); J.L. Larson, *Reason and Experience. The Representation of Natural Order in the Work of Carl von L.*, Be 1971; L. *The Man and His Work*, Be 1983; M. Ereshefsky, *The Evolution of the Linnaean Hierarchy*, Biology and Philosophy 12(1997) 493-519; L. Koerner, *L. Nature and Nation*, C (Mass.) 1999.

Marian Wnuk

[1094]

[1095]